

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 8.

Lýsingarprisur fyri þetta hefti: 30 øyr. á forðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum læst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 19. februar 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsum, brævasvarstøðum
og skrivstovnum. Telf. 142.

12. árg.

Higartil ráddi einstaklingsins profet- system

- og fjøldin liggur á grúgvu, ørm
og vesæl.

Hvussu skal tað verða hereftir?

- Ja, tað ræður fjøldin sjálv fyrri.

Er hon før fyrri at ganga saman í
ein solidariskan felagsskap til stríð fyrri
allar samfelagsins avgerandi faktorar

- so sigrar hon og lyftir seg upp úr
armóðini.

Tað var tann tíð, at autoritets-
títtin og »ærbødigheden» var so
stór ímillum hina stóru fjøldina
yvir fyrri »harranum», at laukin
um at krevja sín menniskjarett
til at rokka longur enn at eta
molarnar, ið duttu frá harran-
mannsbörðinum, ikki orkaði at
sanna út um varrnarnar.

Men hann var kortini til, hann
há og bylðist og hirti — og
trúnaði og styrknaði í hvørjum,
eitt eftir annað.

Og nú er í Norðanlondunum
ið hvussu er — ein opinber
derk rørsla, eitt sterkt arbeiði
appi ímillum fjøldina fyrri at
beka róðrið í egnu hond, frá
lægsta til hægsta sess landsins,
ívinulívi sum í politíkki.

Í Føroyum er henda rørsla
eisini komin undan kavi. Eisini
her hevur hon, socialisman,
fest rotur og er við at vaksa
seg sterkari og sterkari inn í
fólksins hugsan.

Um henda rørsla, hetta minni-
mannsins stríð og kampur, móti
fullum menniskjaretti, skal sigra
er treytað av styrkini í hvørjum

einstaklingi, er treytað av, um
hvør einstaklingur veruliga
hevur nomið hugsjónina, ið
stendur aftanfyrri hesa rørslu,
so at hann, um hann sjálvur
kemur á ta »grønu greinina»,
ikki svikur, men nýtir sín betri
kor til at leggja tvífalda herðing
á sítt arbeiði í arbeiðaraklassans
frigering. Tað er ein royndur
lutur, at fyrst, tá ið maðurin er
økonomiskt fríur, fyrst tá kann
hann arbeiða við fullari meg
og ótálmaðari kraft.

Hetta hava arbeiðararnir sæð
í øðrum londum, tí er tað tað
fyrsta, teir gera, at gera odda-
menninar fríar av kapitalinum.

Tessverri hevur livið sýnt, at
mangur, sum stóð í stríðnum
fyrri arbeiðaraklassans frigering,
fall frá, so skjótt sum betri
bjóðaðist honum persónliga. Hjá
hesum var eingin hugsjón. Hjá
hesum var ikki rótfestur nakar
kerleiki, nakar brennandi eld-
hugur fyrri frigeringarhugsjónini.

Uttan hesa brennandi hug-
sjón, uttan henda eldhug sigrar
ikki arbeiðaranna frigeran.

Fiskimannafelag — F. F. — at
stovna ein sölusentral fyrri fiski,
soleiðis at Føroya fiskimenn
kundu bíta teirra part frá og
selja gjøgnum teirra egna felags
sölusentral. Teir kundu so fáa
tann pening teir áttu kontant,
og eisini altíð so hogan prís,
sum gavst á verðaldarmarknað-
inum. Samstundis kundi so F. F.
stovna eina keypslustoð fyrri
heila landið. Í teim bygðum,
har fiskimenn vóru fúsir til
tess, kundu teir so stovnað
keypslu- og sölufelag í teirra
bygð, og so keypt og selt inn
og út á sama hátt sum land-
menn í Danmark gera gjøgnum
teirra brúks- og andelsfelag.

Javnaðarmaðurin Hans Hav-
streym hevði eyguni opin fyrri
slikum; men liverir doyði hann,
og so fór øll socialismi í skam-
mukrókin, og kapitalistarnir —
stórgrosserar og aðrir gleddu
seg og settust róligir aftur at
skúma róman, meðan fiskimenn
mega lata seg noyða við mys-
una.

Eg má siga, at eg gleddist
stórliga tá F. F. E. varð stovnað;
tí nú tyktist mær, at grundar-
lagið var lagt við at fáa liv aftur
í tann tankan, sum doyði tann
dagin, tá harra Havstreym druku-
aði við suðurstrond Íslands.

Hvat er gjørt?
ella

hví er einki keypslu- ella
sölufelag stovnað í Føroyum
saman við F. F. E?

Fiskimenn kunna nú bíta
teirra part frá og selja hann
gjøgnum F. F. E. Eisini kunna
teir krevja sín pening frá F. F. E.
gjøgnum F. F. E. ella S. F. Hetta
má sigast at vera eitt stórt fram-
stíg. Eisini útróðarmenn kunna
nú selja gjøgnum F. F. E. og
fáa sín pening kontant.

Arbeidsmenn hava í mong ár
roynt at fáa arbeidslónina kon-
tant. Hetta hevur enn ikki
eydnast teim — undantikið í
einstokum plássum.

Hovdu fiskimenn kunna fingið
sín pening fyrri fiskin bæði vetur
og summer, so kundu teir stovnað
brúksfelag kring um landið og
harvið vunnið fleiri hundrað kr.
um árið.

Fiskimenn hava av og á roynt
at bestílla sínar vorur — ella
ein part av teim; men tann eini
grosserurin fyrri og annar eftir
letur fiskimannin vita, at keyp-
menn hava einarett til allar
vorur. Hetta er eitt so skaðiligt
monopol, sum fær tann eina
mannin fyrri og annan eftir at
hoykna í knønum og fella í
armóð — nakað eins og flugan,
sum komin er fóst í spinnil-

I Dag Lørdag aabner jeg min
Forretning i Sømandshjemmet.

Stort Udvalg i

Chokolade, Konfektur, Biskuit, hjemme-
lavede Choklader og Konfekt.

Cigarer i righoldigt Udvalg, gode billige
Cigaretter (fra 75 Ø. pr. 20 Stk.) samt Tobak.

Kirstine Jacobsen.

vevin, har eiturkoppurin sýgur
hvønn blóðsdropa úr hennara
kroppi. Maðurin má sleipa og
træla, inntil hann er so útslitin,
at eingin vil sleppa honum um-
borð í nakað skip. So mega
synirnir noyðast at lata hvørt
oyra til foreldur og yngri systkin.

Soleiðis at teir einki eiga fyrri
húsinu, tá teir skulu giftast. Teir
mega so gera lán og skylda til
Per og Pól. Hvussu verður endin?
Já, hann kenna vit øll. Maðurin
heldur tað gangandi nokur ár,
vakir náttina aftrat degnum —
men einki batar. Einaferð fær
hann sakforarin at steða —
nakrar mánaðir — men tað
leingir bert um píruna.

Hvat er at gera fyrri at sleppa
fiskimønnum okkara úr hesum
trælaeinkjum, sum teir nú eru
bundnir í?

Hevði Hans Havstreym livað
og verið formaður fyrri Føroya
Fiskimannafelag, so áttu fiski-
menn bæði pakkhús, turkihús,
fiskapláss og krambúðir. Ja,
kanska bæði sluppir og trol-
arar. Men nú er illa vorðið.
Hvat er at gera?

(Meira í næsta blað.)

J. H. Danbjørg.

Jordreformen

Giver Jordreformen Siene
for Brød?

I lang Tid har der været Tale
om en Lov, som skulde gøre
det muligt for os — besiddelses-
løse — at få Jord til Opdyrk-
ning. Det har glædet os meget;
men det har taget alt for lang
Tid at få Loven sat i Kraft.
For nu i det sidste Aar har Jord-
ejerne indhegnet saa meget af
Haugen, at nu er der intet mere
tilbage, som kan dyrkes.

Saadan er Tilfældet her i Vaag
i hvert Tilfælde. Hvis Loven var
traadt i Kraft for 2 til 3 Aar
siden, kunde vi, Ejendomsløse,
have erhvervet hele den sydlige

Side af Vaag Fjorden lige til
Lopra; men nu er det for sent.
Vort sidste Haab var Neslid.
Men nu for nogle Dage siden
har Jordejerne ogsaa indhegnet
denne Hauge, saa nu faar vi
nok ingen Fornøjelse af den
Lov, som vi havde glædet os til.
Vi synes, at Loven ikke er radi-
kal nok. Hvad Mening kan der
være i dette Forhold, at Mænd,
som har store Godser Inden-
gaardsjord liggende hen bevokset
med Lyng og Mos, skal have Ret
til at indhegne Haugen saaledes,
at Ejendomsløse ikke skal få
Lov til at dyrke nogen Jord.
Det er fortalt os fra paalidelig
Side, at Hr. Patursson — i Lag-
tinget — har udtalt sig om, at
Fiskerne ikke maatte fåa Jord
til at dyrke Kartofler i, for saa
kunde Bønderne ikke fåa solgt
sine Kartofler. Her i Vaag har
der altid været godt Marked for
Bøndernes Produkter, og det vil
det fremdeles blive, selv om vi
fik Lov til at indhegne nogle
Troer. Her er Indbyggerne saa
mange, at alle ikke kunde vente
at fåa Troer; men nu er det
rent galt, naar Ejendomsmen-
dene, som ikke kan overkomme
at dyrke den Jord, de har i For-
vejen, skal indhegne Haugen og
lade den henligge udyrket —
bare for at udelukke os, som
ingen Jord ejer, fra at fåa en
Tro.

For nogle Aar siden skrev en
Indsender her i Bladet om Bon-
der, som har sin Jord liggende
mosbevokset. Den er som Smyr-
natæpper at træde paa, skrev
Manden. Det er galt nok; men
Bøndernes Hauge kan man da
for det meste fåa til Opdyrkning.
Værre er det, at Kobmændene
i Vintiden har underlagt sig
store Godser Indengaaardsjord.
Dette har vi dog ladet passere;
men da nu disse Godejere til-
lige vil udelukke os fra Haugen,
saa er det paa Tide, at vi ejen-
domsløse rejse os og kræver vor
Ret. Alle husker de graa Papir-
strimler, hvorpaa Vin og Jord
stod skrevet. Disse Papirstrimler
er nok brændt nu, og saa mener
de høje Herrer, at alt er glemt;
men de kan tro nej. Vi kender

„Føroya Fikaexport“ „Føroya Fiskimannafelag“ Føroya fiskimenn Føroya fólk.

Ferð aftaná ferð hevur »Dag-
blaðið» gjørt álop á »Føroya
Fiskaeksport» — sum eg nevni
»F. F. E.». Ongatið hava álop-
ni verið grovari enn beint nú.
Eg feli tað sum mína skyldu
at siga, at vit lögtingsmenn ikki
kunna tíga longur. Vit mega

leggja kortini á borðið soleiðis,
at Føroya fiskimenn, Føroya
fólk fær at vita, hvat tað er fyrri
ein lógin atburður, ið fer fram
her á landi.

I mong harrans ár havi eg
og aðrir — serliga Hans Hav-
streym sáli — mælt Føroya